

רעבן מיט א תורה

להיווק העיון בתורתו של הנמ"ח ז"ע

לטייל בתורתו

פרוייקט לעידוד העמקה והתבוננות בליקוטי מוהר"ן

1 תורה כ"ה אחוי לך מנא | גליון

י"ל ע"י חבורת הבחורים לטייל בתורתו

מהנעשה והנשמע
דבר המערכת

הגן עדן של השי"ת:

לאחר שזכינו להעמיק ולסלסל בקשרי תורתו הקדושה במשך כמה חודשים, נתחיל אי"ה כולנו כאחד ללמוד וללכת עם ה'ליקוטי הלכות' שעל התורה, תוך התמקדות בהלכות 'חוקות העכו"ם' הלכה ב'.

מבחני 'לטייל בתורתו':

לאור הביקוש הרב, שמחים אנו להודיע לציבור המעיינים בתורה, שבעז"ה משבוע זה ניתן לבצע את המבחן השבועי על התורה גם בקו הפרוייקט "לטייל בתורתו" שמספרו: 04-6277313 בשלוחה 5.

נפתחו שערי העיון:

יצירת פאר חדשה מבית 'לטייל בתורתו' מופצת השבוע בכל ריכוזי אנ"ש. קובץ 'קשרי המקראות ומאמרי חז"ל' המרחיב ופותח את המקראות והמובאות של הפסוקים, המדרשים, הגמרות ומאמרי הזוהר המוזכרים בתורה, על מנת להקל את הלימוד העיון וההבנה, כיצד כללות העניין המובא במקורות, מתבאר בתוך דברי רבינו הק'.

ונוספו בו לאחר כל קטע, נקודות לעיון מעוררות חשיבה, כתוצאה מהרחבת ופתיחת המקורות.

את החוברת יהיה ניתן להשיג השבוע בכל בתי המדרשות של אנ"ש ברחבי הארץ.

לתגובות: ll046277313@gmail.com

פירכתו המציאותית של המדמה

תורה כ"ה מיניה וביה

כנגד מציאות קשה מאוד לעמוד\לבלבל את המציאות הוא מומחה\הדרך לשבור אותה היא לגלות את המציאות האמיתית\כשזה יקרה- ברגע אחד הכל כבר יהיה מאחוריך

אהרן הוניגמן

כאשר ניגשים אנו ללימוד תורתו הקדושה של רבנו בעיון, עפ"י הח"י כללים לראב"ן. בראש ובראשונה עלינו לזכור את הכלל הראשון והעיקרי לכל הכללים שהוא למעשה עיקר דרך הלימוד של הספר הקדוש ליקוטי מוהר"ן, כלל ה"מיניה וביה".

דהיינו, שדברי רבנו מבוארים באר היטב בכל תורה, בלא שום צורך להסברים מבחוץ, אלא הביאור נעשה ע"י ההיקשים והחיבורים מכל חלקי התורה, התחלת התורה בסופה ובאמצעיתה ואפי' בצדדיה, דהיינו חיבורים של פרטים שנראים לכאורה שוליים, אבל ע"י התבוננות מעמיקה בהם יוכל הלומד לראות כיצד הם קשורים ומבארים חלקים אחרים בתורה, עד שמושגת התמונה השלימה.

כלל זה מסייג ואומר, שלא נלך לחפש בתחילה כל תשובה ומענה לשום שאלה וחוסר הבנה, מספרים אחרים או מתורות אחרות אפי' בליקוטי מוהר"ן. לפי שבאמת, ע"י חיפוש מתמיד ועמוק בתוך קשרי התורה עצמה, נמצא את כל התשובות והביאורים הנצרכים ביותר.

הבריח התיכון של התורה

אחת מיני רבות מן הדרכים שדרכן יכולים אנו לעמוד על קשרי התורה, היא ע"י שימת הלב לנקודה שהיא הבריח התיכון בתורה. דהיינו, הנקודה הכללית והעיקרית אותה בא רבנו לגלות בתורה, שכאשר נמקד בה את עינינו, נוכל לזהות ולהבחין כיצד כל חלק וחלק בתורה מכוון ומוביל אל אותה נקודה שורשית השזורה כחוט השני מתחילת התורה ועד סופה, החל מגילויי של רבנו בהקשר לעניינים הדרושים תיקון הנמצאים בה, ועד לתיקון השלם המתגלה בדברי תורתו הקדושה.

במאמר הבא ננסה להתמקד באחת מן הנקודות העיקריות והשורשיות ביותר בתורה שלנו, תורה כ"ה. ולגלות על ידי זה מעט מזעיר, כטיפה מן הים וכמחויי במחוג, מן המופלא והנסתר שטמן לנו רבנו בעומק קשרי דבריו הנוראים. על מהותו של הכח המדמה שבלב, על השלכות מעשיו, ובעיקר, על עומק פנימיות העצות שמעניק לנו רבנו על מנת להתגבר על הכח המדמה, לנצחו ולשבור.

מיהו באמת המדמה?

רבנו פותח את התורה במילים שהם למעשה תמצית יסוד ותכלית המאמר כולו: **"כי צריך כל אדם להוציא את עצמו מהמדמה ולעלות אל השכל"**. ולשם כך נותן רבנו בהמשך התורה שתי עצות: האחת, התגלות גדולת הבורא דהיינו התגלות הגוונים, הנעשית ע"י צדקה שנותנים לעני הגון.

והשנית, שיעורר שמחה של מצווה על עצמו. היינו שישמח ע"י שיזכור שזכה להתקרב להשי"ת, ולצדיקים המקרבים אותו להשי"ת.

שע"י שתי עצות אלו, אומר רבנו, זוכה האדם לשבר את המדמה שמתגבר עליו לפני כל פעם שנעתק ועולה ממדריגה למדריגה, ועי"ז זוכה להגיע ולהשיג את המדריגה העליונה.

על מנת להבין את עומקן של עצות אלו, ומהות מלחמתן בכח המדמה, נתחיל איפוא ונשאל: מהו המדמה ומהן השלכותיו?

את זאת מבאר רבנו באר היטב בהמשך התורה, עת הוא מדבר על עניין נרחב שעל פניו נראה כחלק נפרד בתורה, אך כאשר מעט מעמיקים בו ניתן לגלות שלמעשה כל כולו הינו פירוש וביאור נרחב על הכח המדמה ועל כל המסתעף והיוצא ממנו.

לעניין זה קוראים: "התגלות הגוונים".

רבנו מגלה, שהנה בכל כסף וזהב שבעולם ישנם גוונים עילאין המלובשים בו, שהם עיקר הגדולה והפאר, והם אלו המעניקים לממון את החן השורה עליו.

ובשעה שיש התנהרות הגוונים אזי הקב"ה מתגדל ומתפאר בהם. כפי שאומר הפסוק: "לי הכסף ולי הזהב".

אך מסייג רבנו את דבריו ואומר, שהגוונים מאירים רק כאשר הם נמצאים אצל האיש הישראלי באשר שם הוא מקומם האמיתי, כמו שכתוב "ישראל אשר בך אתפאר". אך משא"כ על הממון הנמצא אצל הגוי לא שורה שום פאר וכן מחמת שהגוונים נתעלמים בתוך הממון ואינם רוצים להאיר כאשר הם תחת ידי הגוי, לפי שאין זהו מקומם האמיתי. ולכן שורה החן והפאר רק

שימת הלב לנקודה שהיא הבריח התיכון בתורה. דהיינו, הנקודה הכללית והעיקרית אותה בא רבנו לגלות בתורה, שכאשר נמקד בה את עינינו, נוכל לזהות ולהבחין כיצד כל חלק וחלק בתורה מכוון ומוביל אל אותה נקודה שורשית השזורה כחוט השני מתחילת התורה ועד סופה.

על ממונו של היהודי אך על ממון העכו"ם אין שורה כלל הפאר והחן.

אשר על כן, אומר רבנו, העכו"ם מתאווים תמיד לממון היהודי, ואע"פ שיש להם ממון הרבה עכ"ז הם תאווים לדינר אחד של יהודי כאילו לא ראה ממון מעולם וכאילו מאומה אין בידם. וכל זה משום שממונם חשוך ואינו מאיר, שזהו הגורם לכך שלא תהיה להם כל הנאה מממונם.

ולכן העכו"ם נקראים רשים ועניים, כדברי המשנה "הוו זהירים ברשות" [-] רשות זהו כינוי לממשלה ולשלטון, ולא בכדי, כפי שמבאר כעת רבנו]. כי הם רשים ועניים התאווים לכל פרוטה שחוקה של יהודי וממונם אינו שווה בעיניהם מאומה.

אבל, מגלה רבנו, גם כאשר הם מתעצמים ולוקחים את ממונו של היהודי לעצמם, אין הם זוכים להנות מאותם אורות הגוונים, כי תכף ומיד שהעכו"ם מכניס את הממון לרשותו, אזי הגוונים נעלמים בתוך הממון ואינם רוצים להאיר בו כי אין שם מקומם.

ולכן העכו"ם תובע בכל פעם ממון חדש מהיהודי ושוכח את הממון שכבר קיבל, כי החן שהיה בממון שלקח התעלם מיד

כאשר נכנס לרשותו וכבר אין לו חפץ בו. ועל זה ממשיכה המשנה ואומרת "שאין מקרבים אלא בשעת הנייטן", דהיינו שהעכו"ם מקרבים את הממון וחפצים בו רק כאשר הם נהנים ממנו, שזהו קודם שנכנס לרשותם שאז עדיין הגוונים מאירים, אך לא כאשר הממון כבר ברשותם. שאז אין להם ממנו כל הנאה ושוב הוא נעשה ככל ממונם שאין להם כל חפץ בו.

המדמה של העכו"ם

אם נעמיק מעט בעניין נוכל להבין, שהכח המתעתע בעכו"ם וגורם לו בתחילה לרצות ולהתאוות לממון ישראל, ולאחמ"כ כשהוא כבר לוקח את הממון לרשותו והוא לא מאיר - הכח הגורם לו לשכוח את הממון שכבר לקח, זהו הכח המדמה שממנו באים כל התאוות [-כפי שמבאר רבנו בתורה], ואף תאוה זו בפרטות.

הכלי שעומו פועל המדמה נגד הגוי, כלל אינו כלי שקרי או דמיוני בעצמיותו, שהרי אלו הם אורות הגוונים, שהם אורות נשגבים ונעלים מאוד. רק מה, המדמה מסתיר ומעלים מהגוי את הסיבה האמיתית לאור שהוא רואה ואת המקור שממנו הוא נובע, שזה רק מחמת שהגוונים נמצאים במקומם, אצל האיש הישראלי, שבסיבתו דייקא נכללים הם זה בזה ומאירים, הארה שתיפסק מיד כאשר העכו"ם יכניס את הממון לרשותו. אך המדמה רק מראה לגוי את האור ומסתיר ממנו את מקורו, וכך מדמה לו שגם כאשר יהיה הממון ברשותו הוא ימשיך להאיר, דבר המעורר את

שבפנימיות זה אומר שהגוי

שוכח את כל התהליך שכבר עבר עליו עם הממון שלקח מהיהודי בעבר, שהוא נחשך מיד כאשר נכנס לרשותו. ובכח השכחה הזו המדמה מתגבר עליו בכל פעם מחדש, והוא לא שם את ליבו לכך שהוא כבר נשבר קודם לכן, כאשר נוכח הגוי בבירור לדעת שדברי המדמה הם שקר וכזב.

תאוותו להשיג את הממון.

והכח המדמה ממשיך לפעול בעוצמה רבה, כאשר גם לאחר שהגוי כבר לקח את הכסף ונוכח לדעת שאת תאוותו הוא לא ישיג והכסף לא ימשיך להאיר כאשר הוא נמצא ברשותו, ובכך בעצם נשבר המדמה שלו, מ"מ המדמה מתגבר עליו בכל פעם מחדש והוא "שוכח הממון שכבר קיבל", שבפנימיות זה אומר שהגוי שוכח את כל

התהליך שכבר עבר עליו עם הממון שלקח מהיהודי בעבר, שהוא נחשך מיד כאשר נכנס לרשותו. ובכח השכחה הזו המדמה מתגבר עליו בכל פעם מחדש, והוא לא שם את ליבו לכך שהוא כבר נשבר קודם לכן, כאשר נוכח הגוי בבירור לדעת

צדקה זו מצווה שאדם מקיים לפי שהוא מאמין בכח הצדקה ובפעולה שהיא פועלת, שכל פרוטה נחשבת ומצטרפת ל'חשבון גדול'. אך אם תחסר לו את אמונה זו מדוע שיתן צדקה, הרי יעדיף הוא להשקיע את כספו בעבודות חיצוניות כדוגמת אכילה ושתייה, שם הכסף כן נחשב.

שדברי המדמה הם שקר וכזב.

אותו מדמה שמתגבר על הגוי בכל פעם מחדש הוא אינו מדמה חדש שנוצר לאחר שבירת המדמה הקודם שבדרגה היותר נמוכה [- כפי שקורה אצל היהודי כמו שיבאר בדברי רבינו בהמשך], שהרי הגוי לא התגבר כלל וכלל על המדמה ולא שבר אותו בכוח זה. ההיפך הוא הנכון, הוא רק נמשך אחריו, שבכזה מצב המדמה רק מתעצם והולך, עד כדי כך שגם כאשר הוא כביכול נשבר אין זו שבירה כי אם התגברותו העצומה אפי' בשעה שבמציאות הוכח שהוא משקר.

בלבול המדמה בפנימיות ובחיצוניות

במילים אחרות, המדמה פועל על הגוי בשני מישורים, אותם הזכיר רבנו בתחילת התורה: בחיצוניות ובפנימיות.

שבתחילה, כאשר הגוי עדיין בבחינה חיצונית כלפי הממון, ועדיין לא השיג אותו, אז הוא משבש ומדמה לו את עבודתו החיצונית, כביכול עליו להיכנס לעבודה הפנימית שבדבר, תחת להבין שאצלו מה שיאיר יהיה רק העבודה החיצונית ולא הפנימית שאינה שייכת אליו כלל וכלל. כי מקומו של הממון אינו אצלו.

ולאחר שכח המדמה פעל על הגוי והוא כבר לקח את ממונו של היהודי וכביכול הוא נמצא כעת בעבודה הפנימית של הממון, כעת מגיע הכח המדמה ומשבש לו את העבודה הפנימית המוטלת עליו, שבמקום להבין שהוא לא שייך אליה ושבדברו כעת היא לצאת מהעבודה הפנימית אל העבודה החיצונית, תחת זאת המדמה מדמה לו כאילו הוא שייך לעבודה הפנימית כי הממון מאיר לו בכל פעם מחדש. ועל כן הוא תמיד ינסה להפוך עוד ממון חיצוני לפנימי, מכח בלבול המדמה

ששולט עליו ומבלבל אותו בחיצוניות ובפנימיות.

דהיינו, שהמדמה לוקח את המציאות שהממון מאיר לגוי בכל פעם, ובמקום לתת לגוי להביט על זה בתור הקדמה לשכל הנקנה, שזה אומר שקיים הסבר שעל ידו כל המציאות תשתנה, שבמקרה הזה, השכל הוא יהיה זה שיסביר שאפי' שדבר זה מאיר לך בכל פעם, אין זה משום שייכותך לך, אלא דווקא מפני שאינך שייך לזה. שלכן כל עוד שתהיה חיצוני הדבר ימשיך להאיר לך, אך ברגע שהוא יכנס לפנימיותך אזי הוא יפסיק להאיר-

וגם אם תרצה להתנחם בכך שזכית לפחות להימצא בעבודה החיצונית שבממון, שהיא יכולה להיות משובחת ומאירה יותר מעבודתו הפנימית של האחר- גם בזה אינך אוחז. שהרי ראה מה נעשה מממונך ולמי הוא עבר- אל העכו"ם והקליפות, ולא נעשתה עימו שום עבודה כלל, כך שאתה לא זכית לשום "חשבון גדול".

במקום זה הופך זאת המדמה לשכל שאומר: זה מאיר לך- אתה שייך לזה. אל תתייאש מכך שנחשך לך בכל פעם מחדש. הבט על המציאות בלבד ואל נא תחשוב שישנו שכל שיכול לשנות את כל התמונה.

ופעולה זו של המדמה הופכת את ההקדמות לקליפות-] שהרי עפ"י העולה מקשרי התורה, ההקדמות הקודמים לשכל הם אלו שבבחינה מסויימת נחשבים לקליפות הקודמים לפרי ול"מתיקות השכל"], שמונעים מהגוי לשבר את המדמה ולהגיע באמת לעבודה המוטלת עליו.

המדמה של היהודי

עד כאן התבארו דרכי פעולתו של המדמה על העכו"ם. ואולם זה לעומת זה, אך על היהודי פועל המדמה בצורה דומה, ובתוספת התגברות גדולה ונוראה:

שכן כפי שנראה בבירור ממהלך התורה, הגם שמקום הגוונים הוא אצל האיש הישראלי ושם הם מאירים, מ"מ דרכו של היהודי לגילוי אותו אור רצופה בקשיים ומכשולות רבים, [שהגורם לכולם הוא הכח המדמה- כפי שנבאר]. כך שאף היהודי עובר שלב של חשכות אור הגוונים, אך בשונה מהגוי שאצלו המדמה אינו פועל באמצעות כלים שקריים, אלא רק מעוות את התמונה ומסתיר ממנו את השכל שעומד מאחורי ההקדמות- אצל

היהודי המדמה פועל בצורה שיקרית לחלוטין מתחילתה ועד סופה. הוא מעלים ומסתיר ממנו את האור העליון שמאיר בממונו, ומנסה לשכנעו שבממונו אין התגלות הגוונים ושלמעשה מקומו האמיתי של הממון אינו נמצא אצלו, והוא אינו שייך לעבודות שיש בממון.

דרכי פעולתו של אותו מדמה, הינן ממש כפי שהן אצל הגוי- בשני מישורים: בחיצוניות ובפנימיות.

ראשית, המדמה נלחם עם היהודי בתחושתו הפנימית- גם ללא כל קשר להתרחשות חיצונית שאירעה, כאשר הממון נמצא עדיין אצל היהודי ועבודתו בו היא עדיין בבחינה פנימית. שבשלב זה המדמה מעלים ומסתיר ממנו את הארת הגוונים שאמורים להאיר בממונו, עד שהוא מדמה לו כאילו ממנו חשך ללא כל חן ופאר, ובכך הוא מונע ממנו את העבודה הפנימית שמוטלת עליו כעת- לעשות צדקה בממונו, כי על ידי זה הוא ימאס בממונו ולא יכיר בערכו- דבר שימנע ממנו לתיתו לצדקה. כי צדקה זו מצווה שאדם מקיים לפי שהוא מאמין בכח הצדקה ובפעולה שהיא פועלת, שכל פרוטה נחשבת ומצטרפת ל'חשבון גדול'. אך אם תחסר לו את אמונה זו מדוע שיתן צדקה, הרי יעדיף הוא להשקיע את כספו בעבודות חיצוניות כדוגמת אכילה ושתיה, שם הכסף כן נחשב.

ישנו שכל הנקנה שיגלה לך את האור והאמת המסתתרים מאחורי המציאות החשוכה והקודרת, שכל של חיים וקרבת ה', תוך אמונה ברורה בפנימיות האלוקית הקדושה שנמצאת בכל דבר, אפי' בדברים שנראים החשוכים והקודרים ביותר.

אך המדמה אינו מסתפק בכך, וחץ מאותה מלחמה פנימית הוא אף מתעצם כנגד היהודי במלחמה חיצונית עצומה ונוראה, הוא מביא את העכו"ם שהם ה"מונעים" הגדולים ביותר-] שהרי מניעה זהו דבר חיצוני בשונה מ'בלבול' או 'מחשבה' שהם דברים יותר פנימיים, ואף המניעות החיצוניות באים מהכח המדמה, כפי שאומר רבנו בתורה], והעכו"ם עושה שני דברים, הוא חושק ומתאוה בכל פעם מחדש לממון היהודי, ואף מתרגם את תאוותו למעשים ולוקח ממנו את הממון.

מאירה ומשובחת? - לא אצלך!

וכאן פועל המדמה על היהודי בשתי בחינות, בחיצוניות ובפנימיות [שהרי כמבואר בכללים, כל בחינה כלולה מכל הבחינות, וא"כ גם החיצוניות כלולה מפנימיות וחיצוניות]. בפנימיות הוא אומר לו: נכון שזה נראה שאתה אוחז בעבודה הפנימית של הממון שהרי כעת הוא נמצא בידך והעבודה שלך בו היא מהבחינה הפנימית שבו, ואילו אני נתון כלפיו בעבודה חיצונית, שהרי הוא אצלך ולא אצלי. אך מ"מ דע לך שלא זכית באמת לעבודה הפנימית שבממון. שהרי ראה כמה הוא חשך לך, עד כדי כך שאפי' אצלי שאני נמצא בעבודה החיצונית הוא יותר מאיר ממך, שזה אומר שמקומו האמיתי של הממון הוא אצלי ולא אצלך, ואילו אתה לא זכית לשום עבודה והשגה בו.

אך המדמה אינו מסתפק בזה, והוא ממשיך את המלחמה החיצונית הזו בצורה החיצונית ביותר שלה- [שזוהי המלחמה הקשה ביותר], ומביא את העכו"ם שיעשה מעשה ויקח בפועל את ממנו של היהודי, שבזה המדמה אומר ליהודי בצורה הכי ברורה ונוראה: אפי' לעבודה הפנימית של הממון לא זכית. הלוא ראה, העכו"ם נטל ממך את ממנו וכעת הוא זה שזוכה לעבודה הפנימית שבו.

וגם אם תרצה להתנחם בכך שזכית לפחות להימצא בעבודה החיצונית שבממון, שהיא יכולה להיות משובחת ומאירה יותר מעבודתו הפנימית של האחר- גם בזה אינך אוחז. שהרי ראה מה נעשה מממונך ולמי הוא עבר- אל העכו"ם והקליפות, ולא נעשתה עימו שום עבודה כלל, כך שאתה לא זכית לשום "חשבון גדול". לא לשום מצווה ולא לשום עבודה, לא פנימית ולא חיצונית.

ומכאן קצרה הדרך לחטא, "לפתח [-מדמה] חטאת רובץ".

אותו יהודי לעולם לא יחפוץ לתת צדקה, ולא יעבוד לא את עבודתו הפנימית ולא את עבודתו החיצונית. שהרי הוא אינו מאמין שיש משהו בעבודתו. וגם אם כן- בסופו של דבר יקחו זאת ממנו והוא ישאר בלא כלום.

והכל בכח המדמה שמביא לכל החטאים, ואף כאן הוא הביא את היהודי לאותו חטא, שלא ליתן צדקה ושלא לעבוד עוד את העבודה המוטלת עליו במדריגתו שלו.

הגוונים כמשל

את כל התיאור הנרחב והמסתעף הזה, מביא לנו רבנו על מנת להמחיש לנו

בצורה החיה והברורה ביותר כמשל ונמשל ממש, מהו המדמה שממנו באים כל המניעות והבלבולים והתאוות, כיצד הוא פועל, ומהן השלכות מעשיו:

בדיוק את אותו תהליך שהמדמה פועל על הגוי והיהודי עם הארת הגוונים, הוא פועל גם עם כל אחד מאיתנו בכל עניין ועניין בעבודת ה'.

את עניין זה מבאר רבנו כאשר הוא מסביר את המאמר חז"ל דסבי דבי אתונא: "ולא עייל לתרעא, היינו שלא יכול האיש ליכנס לשער קדושה שהיא השכל מחמת התגברות המדמה, ועצה היעוצה על זה, שתירת הפתח שהוא המדמה שהוא השומאה".

ולכאורה יקשה ביותר: שהרי השאלה של סבי דבי אתונא לא הייתה על עצם מציאות המדמה - כך שאכן ניתן להשיב על כך שצריך לשבור את המדמה. הקושיא שטורדתם היא מה שהמדמה בכל פעם מתגבר מחדש כאילו לא שברו אותו כלל קודם לכן. דהיינו שהוא אינו נשבר, וא"כ מה ענה להם ריב"ח כאשר יעץ להם לשבור את המדמה?

אך באמת לא קשה כלל, כיוון שזהו בדיוק מה שרבנו מלמד אותנו בתורה, שעצם השאלה הזו מוטעת מיסודה, והיא עצמה משתלשלת מכח המדמה המדמה עצמו כאילו לא נשבר, וכאילו זהו אותו מדמה בכל פעם. שזוהי למעשה טעותם של החסידים עליה מדבר רבנו בסוף התורה, שפתאום נדמה להם שנפלו מעבודת ה' מחמת שהבלבולים מתגברים עליהם בכל פעם מחדש, כביכול הם אותם בלבולים שהיו לפני כן. וא"כ מה בצע להם שימשיכו בעבודת ה' הרי גם לאחמ"כ יתגבר המדמה מחדש.

ועצה היעוצה על זה היא לשבור את המדמה, דהיינו לא להאמין למדמה המדמה עצמו כאילו הוא אותו מדמה, אלא לדעת שזהו מדמה חדש המגיע דייקא מחמת שעליי לעלות לדרגה הבאה. כי "באמת אין זה נפילה כלל, רק מחמת שצריכין לעלות ממדרגה למדרגה, ואז מתעוררין ומתגברין מחדש הקליפות, על כן צריכין להתגבר בכל פעם מחדש לחזור ולהכניע ולשבר הקליפות והמניעות וכו' שבכל מדרגה ומדרגה מחדש, אבל באמת אין זה נפילה כלל".

ה'חשבון הגדול' של המדמה

אם נתבונן מעט בעניין, נוכל לגלות את ההקבלה הברורה בין אותו מדמה שנמצא

אצל הגוונים, לבין אותו מדמה המבלבל את החסידים ומביא את הסבי דבי אתונא לשאול את שאלתם.

לפי שבשני המקרים המדמה פועל פעולה אחת. הוא אומר לאדם: אל תחשוב שאתה מגיע ל"חשבון גדול", המבטא למעשה מצב של עלייה מדרגה לדרגה.

כי בכל פעם מחדש, המדמה שהוא הקליפות, לוקח מהיהודי את דרגותיו: בפנימיות - על ידי שהם משכנעים אותו שאינו מתקדם, ותמיד יהיה לו את אותו המדמה שלא נשבר לעולם.

ובחיצוניות - על ידי זה שהוא לוקח ממנו את עבודת ה' שלו בפועל ממש ומפיל אותו לעבירות, שבה הוא מנסה לדמות לו שהוא לעולם לא יזכה לקניין אמיתי של קדושה ועבודת ה', ובכל פעם שהוא נופל הוא מאבד את כל המדרגות שזכה להם עד עכשיו, שבכך הוא מנסה לייאש כל יהודי, שהרי "אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא" ואם בכל פעם שחוטא החוטא הוא מאבד את כל מה שפעל עד כה, אזי ח"ו אבדה תקווה.

[ובמאמר המוסגר: הנה יש לדעת, שהגם שבפשטות דבריו הקדושים יכול להראות שכאשר אומר רבנו "ובאמת אין זה נפילה כלל" הוא מתכוון רק על הדמיונות והבלבולים ולא על נפילה וחטא ממש ח"ו. אך המעיין היטב בדברי התורה וקשריה יווכח לראות בבירור שדברי רבנו אמורים אף על נפילה ממש, [חלק מן המקומות: א' במה שמביא בסוף התורה לגבי סמיכת

אני הנני אוחז בעצה המגלה לי
בכל פעם מחדש את שקרך הגדול
ומאידך את זה שכל ההקדמות
והמציאויות עלולות להיות
קליפות כאשר הן אינן מחוברות
לשכל האמיתי, אך עשויות להיות
גם ההקדמות שמהן מורכב
השכל - שכל הנקנה

החוטא על הקרבן שבוה בעצם אומר שכל החטאים באים ע"י הכח המדמה ולא ממני, כלומר שכלפי המצב שלי בעצם עבודת ה' שלי, נותרתי כשם שהייתי קודם החטא.

ב' עפ"י קשרי התורה, זה שהעכו"ם לוקח בפועל את ממונו של היהודי, מקביל לנפילה ממש בעבודת ה' ח"ו.]

שגם בזה הגם שיש את עצם הנפילה והחטא שהוא וודאי חטא, אך המדמה מנסה לומר שמחמת כן נפל האדם מכל המדרגות

שהשיג עד עכשיו, וכאילו ח"ו החטא מחק לו את כל טרחותיו ויגיעותיו בעבודת ה' עד שהוא נפל לגמרי, שבכך בעצם לעולם לא יוכל לבוא ל"חשבון גדול" - לעלות מדרגה לדרגה ולהתקרב לה'.

ועל זה אומר רבנו "ובאמת אין זה נפילה כלל", כי אין קשר בין מעשיך והיכולת שלך לעלות מדרגה לדרגה ולהתקרב לה', לבין החטא שנפלת בו.

וכפי שאצל הגוונים, הגוי שהוא למעשה ה'רש' האמיתי, מנסה לשכנע את היהודי בפנימיות ובחיצוניות כנ"ל, שהוא הרש האמיתי כיוון שדבר אינו מאיר בידו ואף לא נשאר אצלו לאורך זמן, באותו אופן המדמה והקליפות מנסים לשכנע את החסידים שהם רשים ועניים בעבודת ה' בפנימיות ובחיצוניות, שאף מה שזכו לו אינו מאיר ונחשב, ואף זה בסוף יילקח מיידם והם יפלו ממש ח"ו.

ההקדמות שהופכות לקליפות

משמעות הדברים, שהמדמה לוקח את כל ההקדמות, כלומר את כל העובדות והמציאויות, [שנחשך, שאין כח להתגבר, שבכל פעם מחדש נופל ולוקחים ממנו את העבודת ה'] והופך אותם לשכל, לתובנות. שבאמת אין לשם מה לעבוד את ה', ובאמת העבודה שלך לא מאירה ולא שווה מאומה (ח"ו), שזהו הפתח לכל החטאים והעוונות כנ"ל.

וכל זה במקום לדעת ולהאמין שכל המציאויות הן רק הקדמות לשכל הנקנה ולתמונה השלימה. הקדמות שהן אמנם נכונות לכשעצמן, אבל ביחס לתמונה הכללית הינן קליפות ומניעות שהמדמה עושה בהם כבתוך שלו. כי ישנו שכל הנקנה שיגלה לך את האור והאמת המסתתרים מאחורי המציאות החשוכה והקודרת, שכל של חיים וקרבת ה', תוך אמונה ברורה בפנימיות האלוקית הקדושה שנמצאת בכל דבר, אפי' בדברים שנראים החשוכים והקודרים ביותר.

אצל השכל הנקנה, שם יש חיים גם לאחר המוות. גם כשהכל מת ולא מצליח [-רש-עני שחשוב כמת, רמז] - לשכל יש כח להראות לך את התמונה האמיתית של הדבר, ולהוציא אותך מהמדמה והקליפות החופין על הפרי וההשגה, שאי כל הקליפות יתהפכו להקדמות שקודמין ומביאין אל השכל וההשגה שתהיה אכן מורכבת מכל ההקדמות אבל כולן תהיינה כלולות תחת הידיעה האחת.

א"כ - מהי העצה?

לאחר שגילה לנו רבנו בצורה ברורה כ"כ את האמת העומדת מאחורי בלבולי המדמה, נותר לנו רק להשתכנע בעומק הלב והדעת שאכן כך היא המציאות.

הקושי הגדול שלנו לקבל באמת את הדברים נובע - איך לא - מהכח המדמה, שנקודת התורפה שבה הוא תופס את האדם היא מכח המציאות [-כפי שמובן ומבואר לאורך כל התורה, פוק עיין ותשכח], שמדמה את המציאות כרצונו, ומול מציאות קשה מאוד לעמוד. כי מיהו זה אשר יוכל לעמוד בצהרי היום ולומר שכעת הוא לילה, הלוא לשוטה ייחשב.

וכך גם אנו מתקשים להאמין לדברי רבנו שכל המציאות שונה בתכלית, מחמת התגברות המדמה על ראייתנו ועל תפיסתנו את המציאות המתרחשת עימנו.

ועל כך אומר לנו רבנו, עצתי פשוטה בתכלית. איני הולך להוכיח לך בשכל שטועה הינך יען יודע אני כי לא יצלח הדבר, המציאות חזקה מן השכל.

הולך אני להוכיח לך את זה **מציאותית**. הינך עומד לגלות ולראות בעיניך כיצד המציאות האמיתית שונה בתכלית, מהצורה בה המדמה הציג אותה בפניך.

הפעולה שעליך לעשות לשם כך היא: נתינת צדקה לעני הגון.

כי על ידי זה יתגלו הגוונין, ואזי תווכח שכל מה שהמדמה הראה לך אינו נכון, כי באמת הממון שלך כן מאיר ויש בו התגלות הגוונין בעצם. ומה שזה נחשך היה רק מחמת המדמה שהתגבר עליך דווקא מחמת שעומד אתה לעלות לדרגה הבאה. ובאמת כל פרוטה ופרוטה שנתת מצטרפת לחשבון גדול. ואתה הוא העשיר האמיתי ואילו כל העכו"ם שלוקחים ממך את ממונך המה העניים האמיתיים שאין להם **בעצם** שום הנאה מממונם.

וזהו העומק הטמון גם בעצה השנייה שהיא שמחה של מצווה, "שיזכור שזכה להתקרב להשי"ת וזכה להתקרב לצדיקים המקרבים אותו להשי"ת". כי כנגד המדמה שמנסה להשכיח ממך את כל הזכיות שזכית ולומר: הפסדת הכל. אין לך סיכוי,

ואין בעבודתך שום תועלת. כנגד זה תעמוד בשמחה ותאמר: אינני מאמין לך. יודע אני בידיעה ברורה שזכיתי להתקרב להשי"ת ולצדיקים המקרבים אותי להשי"ת, ועי"ז יש לי תקווה לעולם גם אם אפול ואכשל ח"ו, כי דבר לא נאבד, והכל מצטרף לחשבון גדול שהרי כל זה הוא רק הקדמה לדרגה הבאה שאני עומד לעלות אליה בעז"ה בקרוב, אם רק יהיה לי את הכח לא להאמין לך אלא להאמין לצדיק.

ומכח הגילויים הללו תשליך על כל הבלבולים שהמדמה מבלבל אותך בכל עניין שיהיה בעבודת ה', שיהיה לך את הכח לעמוד כנגדו ולומר: נכון שהמציאות מראה כדברך, אך אני הנני אחז בעצה המגלה לי **בכל פעם מחדש** את שקרן הגדול ומאידיך את זה שכל ההקדמות והמציאויות עלולות להיות קליפות כאשר הן אינן מחוברות לשכל האמיתי, אך עשויות להיות גם ההקדמות שמהן מורכב השכל - שכל הנקנה, שכל של חיים וקרבת ה', שכשאר הוא יתגלה, אזי כל המציאות תשתנה.

אין אדם עומד עליהם - אלא אם כן נכשל בהם

שאלות, תשובות, הקשרים, מהלכים, ורעיונות בתורה

תורה כ"ה - אחוי לן מנא

למכוון עדיין הדרך להבין את המכוון שבא אליו הוא רק ע"י ההקדמות, ומדוע ישליך אותם כדבר שאין בו שום צורך ותועלת?

ובכלל, המושג של "הרבה דברים בידעה אחת" צ"ב?

ויתכן לומר: שבאמת השכל הנקנה הוא לא עוד שכל, המהות שלו שונה בתכלית. הוא "מדמה" מבורר. ורק אחרי שהשיג את כל השכלים ההגיוניים, הוא זוכה להגיע אל הדבר ב"מדמה". ואז הוא כבר אינו צריך את ההקדמות והוא משליך אותם, כי הוא כבר משיג את זה ברובד לא שיכלי

לשכל בכוח) ואז לעלות לשכל בפועל ולשכל הנקנה.

...

"ואח"כ כשמשיג כל מה שיש ביד אנושי להשיג אז שכלו שב שכל הנקנה".

ולכאורה, אם השיג את הכל, אז כלול בזה גם שכל- הנקנה, שאל"כ הוא לא השיג הכל. וכיצד אפשר לומר שכשמשיג הכל זוכה לשכל הנקנה אם גם הוא כלול בהכל? ועוד צ"ב, מדוע כשמשיג שכל הנקנה הוא משליך הקדמותיו, שהרי גם אדם שכבר בא

אות א'

"כי צריך כל אדם להוציא את עצמו מהמדמה ולעלות אל השכל".

משמע שאלו שתי פעולות, לצאת מהמדמה ולעלות לשכל. ואילו בהמשך כתב רבינו שע"י שיוצא מהמדמה ממילא נתקומם תכונת שכלו, ש"שכזה קם זה נופל"?

ונראה שכוונתו כאן על השכל הנקנה. שצריך לצאת מהמדמה (ואז ממילא זוכה

[ואדרבה, ההקדמות השכליות יכולות גם להפריע לו אם ימשיך לדבוק בהם], שתכלית השכל הוא שישגי את זה במדמה. וכמו שבביהמ"ק שברו ע"י השמיר את האבנים - לב האבן, ובסוף נבנה מזה הבית והמזבח, רואים שהמדמה נהפך למבורר [ואפשר לקשר בין השכל האחד נגד ההקדמות הרבות, לאור הגוונים שהוא ג"כ מדמה נגד מה שיש להם "כסף וזהב הרבה" כמו ב"פ].

...

רבינו כותב פה ששכל הנקנה הוא בחינת "אמנה". ובגמ' שם שואלת, מנין שמשחרב הבית בטלה אמנה? ולומדים את זה מהפסוק "הושיעה ה' כי גמר חסיד כי פסו אמונים מבני אדם" [תהלים י"ב]. ולפי הכלל האחד עשר (שדרשתו של רבינו לפסוק קשורה ואחודה עם הפרוש הפשוט שלו) אפשר להבין שהחסידיים הטועים שמובאים בסוף התורה הם בעצם אותם אנשי אמנה, שהם נקראים חסידיים. רק שכיום כיון שחרב הבית בטלה האמנה, שלכן הם נפלו לטעות. שהחסידיים הללו מהותם היא שכל הנקנה, מדמה מבורר כנ"ל. ומאז החורבן שבו בטלה אמנה, היינו שנתקלקל המדמה, לכן "נדמה להם" שנפלו וכו', כי המדמה התקלקל שלכן נפלו למדמה הרע. וגם הפסוק "סביב רשעים יתהלכון" המובא באות ב' הוא במזמור זה, שנפלו במדמה שהוא בחינת סביב רשעים יתהלכון.

אות ב'

באות זו יש לכאורה כמה סתירות: שבתחילה כתב שהקליפות הם בדרך אל המדרגה וצריך לעבור דרכם בשביל להגיע למדרגה, ואח"כ כתב שרק אחרי שהגיע למדרגה שמעליו הם מתעוררים? ועוד תמוה: שבתחילה כותב שהם סובבים את הקדושה, ולאחמ"כ שמסבין אותו?

ועוד: שבתחילה כתב שצריך רק לילך דרכם, ולאחמ"כ כתב שצריך לשברם וכו'? אך באמת מעיון באות ב' ניתן לראות שאות זו מחולקת לשתיים. שיש שני קליפות. יש קליפה שנמצאת מסביב למדרגה ומונעת מלבוא אליה, אשר מהותה היא "סביב רשעים יתהלכון". ואת קליפה זו א"צ לשבור רק פשוט לעבור אותה ולבוא אל הקדושה. אבל אחרי שכבר בא מתעוררים כנגדו הקליפות

שבמדרגה העליונה שהם סובבים אותו, שלכן צריך לשברם, כי הוא היעד שלהם. ולא שייך לעבור דרכם, כי הם פשוט יחד אתו סביבו. כי בהתחלה רבינו כותב שיש קליפות מסביב שמקיפים את הקדושה שצריך לעבורם, ואח"כ כותב שיש קליפות במדרגה שמקיפים אותו שאותם צריך לשבור.

...

"וצריך להכניע... ולשבר וכו' ולטהר אותו המקום מקליפות".

שע"י שמכניע ושובר אותם, על ידי זה המקום נטהר. ובפשטות להכניע שונה מלשבר, שהכנעה זה שהם נשארים קיימים והם רק כנועים, בשונה משבירה?

והמעין ישים לב שבמהלך התורה כשמתייחסים לקליפות מצד עצמם אומרים נכנעים, כמו: "להכניע הקליפות שביצירה" וכמו: "כי לא נכנעת אלא לפני האור העליון", כי באמת הקליפה קיימת, שהרי היא חוזרת וניעורת. ורק את הדמיון שבראש שלנו אותו צריך לשבור. כמו "משבר לבו האבן" ו"אע"פ שכבר שבר ... אז נתקומם"... שאת היחס שלנו לקושי צריך לשבור ולצאת לגמרי מהדמיונות, שע"י הקליפות נכנעים לפני אור האדם. וע"י המקום נטהר מהקליפות.

[ורק צ"ע לפי"ז במש"כ בסוף אות ג' "שצריך לקדש את המקום" ולא כתב "לטהר"].

אות ג'

"נמצא, כשאחד רוצה לעלות ממדרגתו... אזי הולך ונעתק וכו'".

בעצם כתוב פה שכבר כשהתחתון רק רוצה לעלות ועדיין לא עלה, מ"מ כבר הולך ונעתק העליון. ולכא' מוכח מזה שגם התחתון כבר עלה ע"י רצונו, שלכן העליון היה מוכרח לעלות. וצ"ב, מדוע באמת זה ככה?

ודבר דומה ניתן למצוא בהשמטות שבסוף התורה גבי החסידיים הטועים, שרבינו כותב שם ש"מחמת שצריכין לעלות ממדרגה למדרגה", לכן מתעוררים הקליפות. ורואים פה שוב התייחסות לדבר גם קודם שהוא התבצע, שהקליפות מתעוררות למרות שהוא עדיין לא עשה שום צעד, וצ"ע.

...

"ואף על פי שכבר נשבר הקליפה שבמדרגה עליונה על ידי האדם העליון, אף על פי כן, כשפנימיות של העליון וכו'".

ותמוה, שהרי אין בהכרח שהעליון שבר את הקליפה, שהרי הוא הורם אוטומטית ולא כי כבר שבר את הקליפה שבמדרגתו? ואולי אפשר לומר ש"הרמה" זה שנותן התחתון לעליון כח לשבור את המדמה שלו. וצ"ע.

אות ד'

"וא"א להכניע הקליפות, היינו הדמיונות והמחשבות והתאוות והבלבולים והמניעות שבמדרגה".

רבינו מפרט פה חמישה דברים שכלולים בקליפה, ואפשר למצוא את כולם במהלך התורה.

דמיונות: באות א' בסופה: "בהמיות וכוח הדמיון".

מחשבות: השכל בכוח שהוא הקדמות וקליפה ביחס לשכל הנקנה. וכמו: "קליפות הקודמין".

תאוות: "שהכול תאבין", "ובשביל זה העכו"ם תאבין".

בלבולים: החסידיים שטועים.

מניעות: "שלא יכול ליכנס לשער הקדושה" - בסוף אות ד'.

...

"וזהו שאמרו סבי דבי אתונא..."

ולכא' בפשט המעשה תמוה, מדוע לא סגרו את המחצלת?

אלא ע"כ שזה מכיוון שמחצלת סגורה אינה כלי, ודברים אלו מתבארים גם עם הסברו של רבינו למעשה בגמ', שבאמת כשהבודיא היינו המדמה סגור ולא מתפשט על האדם [-הפך "פשטוהו"], אז הוא באמת לא נחשב ל"מנא" [-היינו קליפה, שהיא סביב ומקיפה לאור ככלי]. כי אם האדם לא הולך אחרי המדמה בשרירות ליבו אלא שהוא שולט בו והמדמה שלו מבורר, אז הוא לא קליפה. אדרבה זהו השכל הנקנה כנ"ל.

אות ה':

"שישמח על ידי שיזכור שזכה... להתקרב לצדיקים המקרבים אותו להשם יתברך.

אם נעיין בתורה כיצד יש מצב שאדם מקרב את חברו להש"ת, זהו ע"י בחי "הרמה", שבעצם הצדיק עושה לנו "הרמה".

וצ"ע האם זה אומר שהצדיק נמצא מתחתינו שע"י הוא מעלה אותנו?

השכל הנקנה של תורה כ"ה בעצמה

באמונה תמימה ושלימה את השכל הנקנה של הצדיק בלי התחכמות, אלא באופן כזה שאכן הוא מקבל את זה שאין נפילה כלל אלא הכול דימיון אחד גמור, וגם כאשר הוא התבלבל ונפל הוא יבין שזו נפילה במדרגה חדשה, אבל לא אותה נפילה ישנה ומוכרת מהמדרגות הקודמות.

אנשי אמנה - עקשנים דקדושה

שהרי אנשי אמנה הפירושו הוא אנשים שעומדים בדיבורם ומקיימים אותו ויש קיום לדיבור שלהם, כלומר, הם זכו לשכל הנקנה שהוא זה שמייצר להם את האפשרות לעמוד במילתם.

אדם שראוי באמת להיקרות בשם זה, זהו לא אדם שכאשר הוא רואה שאין בידו את האפשרות לעמוד בדיבורו הוא נסוג אחור וחוזר בו מכל הסיכומים - כביכול מחמת שהוא עומד בדיבורו וכעת הוא לא רוצה לעבור על דיבורו בכל פעם מחדש. כי לפי האמת אין לך משנה בדיבורו גדול ממנו שהרי בדיבורו הוא כלל וכלל לא עמד.

אדם שהוא איש אמנה אמיתי לא בורח כאשר הוא לא מצליח לעמוד בדיבורו, אלא הוא ממשיך לנסות להצליח בו שבה בעצם הוא עומד בדיבורו בצורה הטובה ביותר, ולא משנה את דיבורו בשום אופן שבעולם. אדם כזה שעומד בדיבורו בכל מצב, הוא הראוי באמת להיקרא בשם איש אמנה.

וזה נקרא אנשי אמנה - אנשים שכורתים ברית אמיתית וחזקה עם ה' שהם ימשיכו בכל מצב גם אם נראה להם שהם נופלים ושאינן לזה שום סיכוי. כי הם אנשי אמנה עקשניים אמיתיים שכורתים ברית שרירה וקיימת עם השי"ת שבכל מצב הם ימשיכו לעשות את רצונו.

וזה השכל הנקנה שאותו מלמד אותנו רבנו כאן בתורה. שעליך להאמין לדברי שבאמת אין זה נפילה כלל ואפ"י שאינך מבין את פשר דבריי. כי עליך לקבל אותם כשכל הנקנה ולכרות ברית עם הקב"ה שמה שלא יהיה אתה תמשיך לעבוד אותו ולעשות רצונו.

וכאשר אדם לא מאמין למדמה וממשיך לעבוד את ה', או אז לדמיון כבר לא יהיה שום כת. כי דמיון זה דבר שיכול אמנם

אמיתי בעבודת ה'?, הרי לכאורה כלפי חוץ זה נראה מתוך התורה הזאת בעצמה, שבכל מדרגה מתעוררים הקליפות מחדש, אז איך אפשר לומר שיש שכל כזה שהוא קניין ממש נצחי בעבודת ה'?

אחרי הקדמות המאמר מתגלה שכל הנקנה

והנה אם נתבונן, באופן יותר של רמז, יש אפשרות לומר, שבאמת כל תורה כ"ה היא בבחינת 'הקדמות' למה שמתגלה בסוף התורה, לדיבורים שהרבה דיבר אחרי אמירת המאמר, אחרי כל גילויי ההקדמות רבינו כלל בידיעה אחת את כל ענייני המאמר.

אחר שרבינו גמר לומר את כל הקדמות המאמר, הוא כלל את כל המאמר בידיעה אחת שהיצר הרע החליף את עצמו, כבר לא קוראים לו בשם יצר הרע, ולא באף אחד מהשמות של היצר הרע, אל מעתה קוראים לו 'מדמה'.

זוהי ידיעה אחת שכוללת בתוכה את כל הקדמות המאמר וכמו שנבאר, הידיעה האחת הכוללת שמעתה היצר הרע הוא מדמה, אך ורק מדמה, וכל הבחינות של היצר הרע בעצמו, כל השמות שהיו לו עד עתה הם כעין 'הקדמות' לשם העכשווי שלו שהיא מהותו הפנימית, היא הידיעה האחת של היצר הרע, שמעתה קוראים לו 'מדמה'.

הפעולה המתבקשת משכל הנקנה

הפועל היוצא מכך שהשכל הנקנה של המאמר זה גילוי מהותו של היצר הרע באופן של ידיעה אחת, שבאמת במשפט אחד אפשר לומר את כל הקדמות המאמר שהיצר הרע הוא מדמה, הפועל היוצא של כל זה הוא ההבנה בטעות של החסידים שטועים ואומרים בדעתם שהם נפלו, כאשר מתגברים עליהם הבלבולים שוב ושוב.

כי השכל הנקנה אומר שזה גופא המדמה, כי כל היצר הרע הוא המדמה שמתעב ואומר לאדם שהוא נפל, ולעומתו השכל הנקנה אומר בידיעה ברורה שאין זו נפילה כלל אלא טעות מוחלטת.

אם האדם רוצה להישאר קיים בקיום אמיתי בעבודת ה', זה רק כאשר הוא יקבל

מבואר בתורה שיש שלוש מדרגות בשכל. שכל בכח, שכל בפועל ושכל הנקנה. ושכל בפועל מובן מתוך דבריו שהם ההקדמות של שכל הנקנה, כי שכל הנקנה הוא אחר כל ההקדמות, שכל ההקדמות נכללים בשכל הנקנה, והוא הוא מה שאדם יודע הרבה דברים בידיעה אחת שאז יש בחינה שהוא משליך את ההקדמות כי הם נכללים בשכל הנקנה.

כפי המובא בכללים [כלל הרביעי], כאשר רבנו אמר את התורה הוא קיים את התורה תוך כדי גילוי שלה באופן נפלא ומיוחד, כי מלבד מה שלצורך השגת התורה הוא קיים את עבודותיה ועל ידי זה השיגה, גם באמירת התורה וגילוייה הוא קיים את מה שכתוב באותה תורה בעצמה. וכתוצאה מכך גם בתוך גילוי של התורה עצמה יש את קיום התורה בעצמה, כלומר שאת מה שרבנו מגלה בתורה גם הדבר עצמו נמצא בתוך התורה.

ולפי זה, גם בתורה שלנו שבה רבנו מדבר על השכל הנקנה, מוכרח שיהיה בתוך התורה עצמה את השכל הנקנה בעצמו, ולא רק את השכל הנקנה אלא גם את ההקדמות המביאים אליו, כפי שהסביר רבנו. כלומר שרבנו לא מסביר לנו בתורה רק את זה שיש שכל הנקנה והקדמות שמביאים אליו, אלא שבנוסף לכל זה בתורה עצמה מונח משהו שהוא בעצמו הוא בבחינת שכל הנקנה במהותו. ואותו הדבר גם יש בתורה חלקים שבמהותם הם ההקדמות שמביאים אל אותו שכל הנקנה.

מהות השכל הנקנה קניין וקיום תמידי

בשביל להבין היכן רבנו מגלה זאת נקדים ונשאל: מהי המהות של שכל הנקנה.

הנקודה הזו מבוארת בקיצור ליקו"מ על התורה, שם מבואר קשר נפלא, שמכיוון ששכל הנקנה הוא ה'אמנה', והאמנה הוא קיום דבר, לכן כל דבר שיש לאדם קניין אמיתי בו, שיש לאדם איזה קניין באיזה מדרגה, באופן כזה שאי אפשר לקחת את זה ממנו, זה מה שנקרא שהוא זכה להשיג את השכל הנקנה של אותו הדבר, של אותה המדרגה.

כעת, אם נתבונן בעולה מדברי התורה, האם ישנה מציאות שיהיה לאדם קניין

והעקשנות הזאת היא זו שתוביל אותו אל הקדושה.

כי בתחילה, לפני שהאדם שובר את המדמה, הוא עדיין לא יכול להשיג את השכל שיסביר לו מדוע באמת עליו להמשיך ולא להתבלבל מהמחשבות והבלבלבולים, כי יש בזה שכל עמוק, אבל בגלל שהוא עדיין בתוך המדמה, הוא לא יכול להשיג את זה כלל, ורק הוא יכול ללכת בעקשנות ושרירות לב ולחקות את המדמה בעצמו, ואז הוא ישבור את המדמה וישיג את השכל של זה הדבר בעצמו להבין מדוע באמת היה עליו להמשיך בלי להבין כלום.

המשך יבוא בשבוע הבא

שרירות מורה על הדבר החזק שיש לו קיום, כמו שאומרים בלשון הכתובה "הכול שריר וקיים".

השרירות היא חוזק של עקשנות, מי שהולך אחרי מראית ליבו, הכוונה שגם כאשר הוא ראה אלף פעמים שלא הלך לו הוא ממשיך לנסות שוב ושוב. וכמו שרבינו כותב בהמשך התורה, שיש אצל הגויים את המהלך שהם לוקחים כסף ובורח להם האור מהכסף ואז הם לוקחים שוב ושוב, ובכל פעם הם מנסים למרות שיש להם ניסיון עשיר מהעבר שגם הפעם לא יהיה שום חן בממון, וזו היא שרירות לב שאין למעלה ממנה.

וכנגד זה יש עבודה של 'שרירות לב' מצד הקדושה, מי שלא נופל וטועה בטעות של החסידים עליה רבינו מדבר בסוף התורה, הוא הולך בשרירות לב טובה, יש לו עקשנות טובה אפילו בלי דעת,

להשאר דמיון, אבל יכול גם להפוך למציאות אם מאמינים לו ונכנעים אליו שאז באמת נופלים. כי האמונה למדמה זה מה שמביא את האדם ליפול להיכן שהמדמה מדמה לו ששם הוא אוחז, ואילו אם אתה תמשיך להיות איש אמנה שעומד בדיבורו ולא מאמין לאותו מדמה, בסופו של דבר תזכה באמת לעלות מדרגה לדרגה ולהתקרב לה'.

שרירות לב דקדושה

ולפי זה יבואר גם עניין השרירות לב, שהרי בכל בחינה ועניין שרבינו מזכיר בתורה, יש את הדבר מצד הסטרא אחרא ויש גם את הדבר מצד הקדושה, "ונלמד כמה פעמים צד הטוב מהיפוכו שבצד הרע" (לשון הכלל השישי).

והנה בתחילת התורה, רבינו הזכיר את העניין של שרירות לב, ופירוש הלשון

זאגנו

דְּוֵרָה הֵיילִיגֵנֶר רַבִּי

כִּי צָרִיךְ כָּל אָדָם לְהוֹצִיא אֶת עֵצְמוֹ מִהַמְדָּמָה וּלְעֹלֹת אֶל הַשִּׁכְלָה

בעזרת כלל חסידי ברסלב מתחילים ללכת עם תורה כה אחו"ן אל

לשון קודש

תורה כה

אחו"ן אל

לשון קודש

בתורתו לטויל

מרויסק לעידוד העמקה והתבוננות בליקוטי מור"ן